

stiski si je iz pisčeve napake pomagla z — novo napako. Tako nam slaba pisana (tiskana) beseda kvari narod.

Nepokvarjen Slovenec nikoli ne bo vprašal: ob kateri uri si šel tja?, ampak: obkorej (ali kdaj) si šel tja? Na vprašanje obkorej se odgovarja določno, na vprašanje kdaj pa določno ali nedoločno. Enako se določno ali nedoločno odgovarja na vprašanje koliko je ura. Naj v pojasnitev navedem nekaj primerov.

Določno označevanje časa: Ura je devet; četrt na deset; poli enajstih; tri četrti na dvanajst; pet minut pred osmimi; deset minut čez devet. — Pouk se pričanja ob osmih in traja do enajstih ali do dvanajstih. Danes se bomo učili od osmih do devetih slovensščine, od devetih do desetih računstva, od desetih do enajstih pa kemije. Ob četrti na tri me je posetil prijatelj, o poli štirih sva se šla izprehajati, ob treh četrtih na šest sva se pa vrnila vsak na svoj dom. Pet minut pred dvanajstimi sem dospel na postajo, vlak se je pa odpeljal šele dvajset minut po dvanajstih; deset minut čez dvanajst je došla pošta. (Določanje časa z minutami je vplivalo tudi na določanje s četrtinkami, tako da se tudi čuje: zbudil sem se četrta na tri, namesto: ob čerti na tri itd.)

Nedoločno označevanje časa: Na osem gre ura, pa si še v postelji. Ne gre na osem; šest je proč. — Mislil sem, da se vrnem še pred desetimi, pa sem se vrnil šele po enajstih; uradovati so pričeli šele deseto uro, in ker je bilo mnogo ljudi, sem moral dolgo čakati, preden sem prišel na vrsto. Drugo uro ponoči (točno ne vem, kdaj) je močno zaropotalo; podrla se je skladanica drv. Ni bilo drugo, tretjo uro je bilo; nekaj časa prej je bilo v stolpu dve. Prišel je po šestih in je še pred sedmimi zopet odšel.

Predlog ob ima pri določanju ure popolnoma točen, hipen pomen, vrstilni števniki pa trajnega, zato jih ne moremo skupaj rabiti in zato pravimo ob treh, ne ob tretji uri, pač pa tretjo uro, t. j. od dveh do treh (nedoločno). Seveda ima predlog ob hipen pomen samo pri točnem določanju ure, sicer pa tudi ne; saj pravimo: ob nedeljah, ob delavnikih, o praznikih, kar vse znači daljšo dobo. Včasih se čuje tudi: ob uri. Ta rek ima pomen: ob določenem času, n. pr.: Ker ga ni bilo na sodišče ob uri, ni ničesar opravil in bo moral še enkrat tja.

Označevanje ure je najboljšje pisati z besedami; če se pa vendarle piše s števili, število ne sme imeti za seboj pike razen tedaj, kadar je vrstilni števniki; n. pr.: Ob dveh je prišel, ob treh je šel, ali s števili: ob 2 je prišel, ob 3 je šel; toda: pripeljal se je 3. uro — pripeljal se je tretjo uro (t. j. med dvema in tremi).

F. Š.

Zgled romantične lirike.

Zgleden primerek, kako so se romantiki igrali v liriki, je naslednja pesem iz Kl. Brentana:

Wenn die Sonne weggegangen.

1. Wenn die Sonne weggegangen,
Kommt die Dunkelheit heran,
Abendrot hat goldne Wangen
Und die Nacht hat Trauer an.

2. Seit die Liebe weggegangen,
Bin ich nur ein Mohrenkind,
Und die roten, frohen Wangen
Dunkel und verloren sind.
3. Dunkelheit muß tief verschweigen,
Alles Wehe, alle Lust.
Aber Mond und Sterne zeigen,
Was mir wohnt in der Brust.
4. Wenn die Lippen dir verschweigen
Meines Herzens stille Glut,
Müssen Blick und Tränen zeigen,
Wie die Liebe nimmer ruht.

Opazuj paralelizem rim, motivnih besed (Sonne — Liebe, Dunkelheit — Mohrenkind), stavkov, simetrijo miselnih skupin in povrh še melodiko vokalizma. Pri tem boš opazil »iskanost«, prisiljenost besed »weggegangen, Mohrenkind, verloren sind« i. dr. Pesem ni umetnost, a je zanimiva in poučna in celo za dadaiste!

Dr. I. P.

Misli o antologiji.

Vprašanje o dobri antologiji je mogoče rešiti skoroda samo praktično. To se pravi: uredniku antologije je treba znanja, obzorja, okusa in prakse, večletne slovstvenouredniške. Kopiranje po tujih vzorcih je šele prvi praktični študij urejevanja sploh! Dobrih antologij nimamo mnogo ali skoro nič ne Slovenci ne Hrvati ne Srbi, dasi niso zadnji čas naše antologije redka prikazen. Antologije so nam v teh dneh in teh razmerah sploh krčevito nujne! Pa je gotovo, da nastajajo kdovekako subjektivno, nesmotreno, nezadovoljive, neprogramno. Obletnico Cankarjeve smrti bo šola praznovala brez njegove »čitank« , kakor je petdesetletnico Jenkove smrti. Naša srednja šola in naš izobraženec in naš mejaš Hrvat in Srb kličejo po antologiji slovenske proze, pa ne samo pripovedniške, (kakor je dr. Ilešičeva za Hrvate, ki je žalibog prezrl VI. Levstika, Šorlija in Župančiča), temveč lepe slovenske proze sploh, pa najsi je znanstvena, filozofska (Ušeničnik), govorniška (Krek) ali leposlovna! Antologija pa bodi izvleček najboljšega in vendar polna slika rasti duha, jezika, sloga, umetniškega razvoja, umetniških osebnosti in klimatičnosti. Urejevati jo mora poznavatelj jezika, estetike, slovstvene zgodovine domače in svetovne, ki ima še gotov umetniški, arhitektonski zmisel za celoto in dele. Taka antologija naj raste počasi in ne kot mnoge dozda, ki so vzrastle razmeram: mašilno. Treba nam bo kot državni in kulturni narodnosti sploh skupnih (slovensko-hrvatsko-srbskih) antologij jugoslovanske jezikovne, oblikujoče in muzikalne umetnosti. Vsaj v knjigi pokažimo našemu ljudstvu, da smo enotni in narod, vsaj z mogočnimi antologijami reprezentirajmo pred velikim svetom, da smo kulturna nacija!

Dr. I. P.

Glosa k Prešernu.

Prav nič mi ni znano, da bi bil že kdo zabeležil gotovo miselno sorodnost med Prešernom v prvih dveh »sonetih nesreče« in Schillerjem. Tozadevni Schillerjevi izrazi se glasijo: 1. Nur der Irrtum ist das